

ADÉU FÀBRIGUES

Gemma Cascón

Sabadell és actualment una ciutat de serveis caracteritzada per un passat industrial que la va convertir en pionera del tèxtil a Catalunya, fent-la créixer molt ràpidament i marcant la seva fisonomia actual. Aquella ciutat-fàbrica, suburbi de Barcelona, ha patit un procés de desindustrialització que va coincidir a mitjan anys 70 amb la implantació d'un pla urbanístic que pretenia eliminar les fàbriques del centre urbà amb la intenció de desplaçar-les a les zones perifèriques.

Als anys 80, el mapa cultural de la ciutat volia articular un nou discurs sobre tota aquesta herència patrimonial que vinculés creació amb producció i cultura amb treball. Un pla d'actuació de futur que havia de tenir la fàbrica com emblema. Des d'aleshores fins ara, s'ha procurat mantenir algunes xemeneies com a marca i transformar antics vapors en: espais de creació artística (l'Estruch), culturals (biblioteca), de serveis municipals (Vimusa), econòmics (Vapor Llonch), oci (alberg) o museus (Vapor Pissit).

La crisi post jocs olímpics, als anys 90, suposarà la consolidació de l'estancament de la reconversió de l'antiga ciutat industrial. L'acceleració del ritme de tancaments d'empreses davant la globalització econòmica i l'escassa transformació urbana suposarà un període de degeneració dels antics edificis industrials.

A partir del 2000 entrem en una dècada de gran transformació gràcies a l'explosió de la inversió privada i el boom de la construcció. Les bones perspectives del sector immobiliari faran que a bona part dels espais obsolets s'hi edifiquin habitatges i zones verdes, mentre que les poques indústries tèxtils actives, podran relocalitzar l'activitat.

Així, es donen dues situacions:

En alguns casos el procés passa per un canvi d'ubicació de la fàbrica (deslocalització), enderrocant l'edifici original per construir-hi un nou edifici que tindrà uns altres usos: habitatges, oficines, etc. La capacitat productiva queda desplaçada.

En altres casos, la desindustrialització passa simplement per un procés de buidatge. Desapareix la producció però l'edifici es manté.

Amb la crisi actual (2007-2012), la fàbrica adquireix un estatus més simbòlic que mai. Perquè no només estem parlant de la transformació de les fàbriques, sinó de la desaparició del treball. Les fàbriques que queden mostren aquesta fractura. Ja no es fabriquen béns materials ni objectes i els treballadors han desaparegut d'escena. Tenim escenografia i alhora no tenim acció. Tenim contenidor i no tenim matèria viva.